

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ
ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

PUBLIC PARTICIPATION IN COMMUNITY DEVELOPMENT,
HUAI SAI NUEA VILLAGE, HUAI HIA SUBDISTRICT,
NAKHON THAI DISTRICT, PHITSANULOK PROVINCE

¹เกษม อิ่มทุ่งน้อย

¹Kasem Imthungnoi

มหาวิทยาลัยภาคกลาง, ประเทศไทย

The University of Central Thailand

kaseam_eim@hotmail.com

Received: October 17, 2024; **Revised:** December 25, 2024; **Accepted:** January 29, 2025

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ระดับชุมชน หมู่บ้าน และในทุกกระดับ และต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจและเป็นประชาธิปไตย และหมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งมีชาวเย้าและลีซอมารวมอยู่ด้วย ในอดีตประชาชนส่วนหนึ่งได้เข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ตามแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง ต่อมาได้มอบตัวกับรัฐบาลเพื่อร่วมพัฒนาชาติไทย ซึ่งนับได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และหมู่บ้านห้วยทรายเหนือในปัจจุบันยังมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปัญหาป่าไม้เสื่อมโทรม และปัญหาอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบในการดำรงชีวิตของคนในหมู่บ้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

¹อาจารย์ ดร. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการเสนอแนวทางการพัฒนาและออกเสียงประชามติ ควรส่งเสริมความรู้ให้ผู้นำหมู่บ้านเกี่ยวกับการพัฒนา และนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการทำงาน ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ควรเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในการอนุรักษ์อ่างเก็บน้ำห้วยทรายและเสริมสร้างมาตรการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และควรส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในหมู่บ้าน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมและให้ความรู้

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม การพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ

Abstract

The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 gave importance to public participation in national development from the community level, village level and all levels in the voluntary and democratic manner. Huai Sai Nuea Village, Huai Hia Subdistrict, Nakhon Thai District, Phitsanulok Province was a Hmong hill tribe village, which also included Yao and Lisu people. In the past, some villagers joined the Communist Party of Thailand according to political ideology. Later, they surrendered to the government and helped develop the country, which was continually ongoing until the present. Huai Sai Nuea Village currently still encountered environmental problems, forest degradation, and other problems that affected the lives of people in the village. Therefore, the researcher aimed to study the conditions and guidelines for public participation in community development in 4 aspects: participation in decision-making, participation in operations, participation in benefits, and participation in monitoring and evaluation. It was recommended that the public should be encouraged to participate in policy-making together with government agencies in proposing development guidelines and voting in the community. The village leaders should be educated about development and apply the principles of good governance to their work. Moreover, the public should be encouraged to participate in solving village problems. Cooperation between relevant agencies and the public should be

strengthened in conserving Huai Sai Reservoir and measures to maximize water usage. The career development for the public should be promoted by the relevant agencies by enhancing knowledge.

Keywords: Participation, Community development, Huai Sai Nuea Village

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญต่อการพัฒนา เพราะเป็นการนำไปสู่การปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหา เพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ ในการแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกระบวนการกำหนดนโยบาย การออกกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ชุมชน และหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้ มาตรา 57(1) รัฐต้องอนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงาม จัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับการทำกิจกรรม โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย มาตรา 57(2) รัฐต้องอนุรักษ์ คุ่มครอง บำรุงรักษา ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยต้องให้ประชาชน และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์ และมาตรา 78 รัฐต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ การต่อต้านการทุจริต รวมทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชน เป็นต้น

จากประเด็นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นหน้าที่ของรัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ระดับชุมชน หมู่บ้าน และในทุกกระดับ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเป็นไปโดยความสมัครใจ เป็นประชาธิปไตย ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินโครงการพัฒนา และการแบ่งสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนา โดยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจแตกต่างกันไปตามสภาพโครงสร้างการบริหาร นโยบาย และลักษณะเศรษฐกิจ สังคม ของประชาชน (ปัญญา เฉลียวชาติ, 2559) และตามแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1981) ได้อธิบายถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วม มีดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจ กระบวนการแรกที่ต้องกระทำคือ การ

กำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ และเลือกนโยบาย 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เป็นการช่วยเหลือในด้านทรัพยากร การบริหารงานและงบประมาณ เป็นต้น 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นการกระจายผลประโยชน์ของโครงการ กิจกรรม ที่มีขึ้นให้กับสังคมให้ทั่วถึง และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การประเมินผลนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลต่างๆในกลุ่มได้ และในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าจะต้องเริ่มต้นที่ประชาชน เพราะประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ตัวอย่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ได้แก่ การประชุม การเป็นคณะกรรมการต่างๆของหมู่บ้าน การจัดเวรยามตรวจตราหมู่บ้าน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน เป็นต้น และหากหน่วยงานของรัฐเปิดโอกาส และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายยิ่งขึ้น

หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเอี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งเข้ามาตั้งถิ่นฐานแต่ดั้งเดิม โดยมีชาวเย้าและลีซอมารวมอยู่ด้วย ซึ่งตำบลห้วยเอี้ยมีจำนวน 9 หมู่บ้านและอีก 8 หมู่บ้านเป็นชาวพื้นเมือง หมู่บ้านห้วยทรายเหนือตั้งอยู่ห่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ช่วงระหว่าง จังหวัดเพชรบูรณ์ และ จังหวัดพิษณุโลก มีเส้นทางแยกเข้าถึงหมู่บ้านระยะทาง 12 กิโลเมตร สภาพพื้นที่เป็นภูเขาสลับกับหุบเขา มีความลาดเอียง และมีอ่างเก็บน้ำของหมู่บ้านสามารถเก็บน้ำได้ตลอดทั้งปี อาชีพดั้งเดิมของประชาชนคือการหาของป่า ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าว ข้าวโพด ฝิ่น เป็นต้น ปัจจุบันมีอาชีพทำการเกษตร เช่น ทำสวน ปลูกพืชไร่ และปลูกยางพารา คนในหมู่บ้านอยู่แบบพึ่งพากัน การสร้างบ้านเรือนจะสร้างด้วยวัสดุไม้ ที่หามาจากท้องถิ่น แต่ปัจจุบันนิยมสร้างบ้านเรือนเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก เพราะวัสดุหาซื้อได้ง่าย และมีความคงทน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือมีความเกี่ยวข้องกับการเมือง การปกครอง และการพัฒนามาจากในอดีตจนถึงปัจจุบัน (แผนพัฒนาชุมชน 3 ปี พ.ศ. 2566 - 2568 หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ) สรุปลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ดังนี้ ในปี พ.ศ. 2502 - 2504 เริ่มมีการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ในบริเวณเขตรอยต่อสามจังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดเลย เนื่องจากพื้นที่เป็นภูเขาสูง ป่ารกทึบ และมีถ้ำ ลำธารทางธรรมชาติต่างๆ จึงเหมาะแก่การตั้งฐานทัพ และการหลบซ่อนของกลุ่มแนวร่วมของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. 2507 กระทรวงมหาดไทย ได้เสนออนุมัติให้สัญญาชาติแก่ประชาชนชาวเขาที่อาศัยในพื้นที่สูง และได้จัดตั้งโรงเรียนราษฎรขึ้นในบริเวณป่าข้อโป ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านห้วยทรายเหนือประมาณ 10 กิโลเมตร และต่อมาประชาชนได้เคลื่อนย้ายเข้ามาอาศัยมากขึ้น โดยแบ่งออกเป็นสองหมู่บ้านคือ หมู่บ้านห้วยทรายใต้ และหมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ในปี พ.ศ. 2511 เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองขึ้น จึงทำให้ประชาชนทั้งสองหมู่บ้านมี

แนวความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยประชาชนส่วนหนึ่งเห็นเข้าป่าเพื่อเข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และอีกส่วนหนึ่งก็อพยพไปตั้งถิ่นฐานในที่ใหม่ และทำให้เกิดการขัดแย้งต่อสู้กันระหว่างประชาชนที่มีความเชื่อแตกต่างกันตามแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างแนวคิดประชาธิปไตยกับแนวคิดคอมมิวนิสต์เป็นเวลานาน จนถึงปี พ.ศ. 2523 รัฐบาลของไทยได้ประกาศขอยุติสงครามความขัดแย้งดังกล่าว และจะไม่เอาความผิดกับกลุ่มประชาชนที่ไปร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ที่กลับมาเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย โดยรัฐบาลจะให้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ดังนั้นประชาชนจึงได้ออกมามอบตัวในฐานะผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย และประชาชนได้เข้ามาอยู่รวมกันในหมู่บ้านดั้งเดิม และในปี พ.ศ. 2531 กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศตั้งหมู่บ้านห้วยทรายเหนือจนถึงปัจจุบัน และจากเหตุการณ์การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปี 2563 ของจังหวัดพิษณุโลก ในพื้นที่หมู่บ้านห้วยทรายเหนือได้เกิดปัญหาในเรื่องการเลือกตั้งขึ้น โดยในหน่วยเลือกตั้งที่ 6 เขตการเลือกตั้งที่ 3 บ้านห้วยทรายเหนือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวน 850 คน ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งเพียง 1 คน คือเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำหน่วย ส่วนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เหลืออีกจำนวน 849 คนไม่ได้มาใช้สิทธิเลือกตั้งแต่อย่างใด (นวพร กลมบั่น, 2564) จากสาเหตุที่ประชาชนไม่ไปเลือกตั้ง เนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ไม่ได้มาก่อสร้างถนนสายทางเข้าหมู่บ้านที่สัญจรไป – มาลำบากให้ดีขึ้นตามที่ประชาชนร้องขอที่ได้ตกลงไว้มาหลายปี จึงทำให้ประชาชนรวมตัวกันไม่ไปเลือกตั้ง (ไทยโพสต์, 20 ธันวาคม 2563) และในปี พ.ศ. 2565 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเอี้ย ได้ขอรับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐบาลมาทำการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กกว้าง 4 เมตร ตลอดความยาวถึงหมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการคมนาคม ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านความมั่นคง และด้านอื่นๆ และจากเหตุการณ์ที่ประชาชนหมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจทางเลือกของประชาชนที่ต้องการแสดงออกถึงปัญหาความต้องการเพื่อเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐมาแก้ไขปัญหาให้ และหมู่บ้านห้วยทรายเหนือในปัจจุบันยังมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเน่า และสิ่งปฏิกูลจากชุมชนไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ปัญหาป่าไม้เสื่อมโทรม และปัญหาอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในหมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเอี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน และแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเอี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้าน

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน ห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน ห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน ห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน ห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1981) มี 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน ห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 523 ครัวเรือน มีจำนวนประชากร 1,391 คน โดยเป็นชาย 712 คน หญิง 679 คน (สำนักทะเบียนอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ข้อมูลประชากร เดือนกุมภาพันธ์ 2567) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 523 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงจากประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้าน ห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ที่อ่านภาษาไทยได้และเข้าใจภาษาไทยเป็นอย่างดี จำนวน 217 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยใช้เกณฑ์ (บุณธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2554) แบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ทั้งตอนที่ 2 และตอนที่ 3 จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Opened end questionnaire) ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สรุปประเด็นหลักที่สำคัญ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำนวน 217 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31-39 ปี จบการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. ปวส.หรืออนุปริญญา และประกอบอาชีพเกษตรกร

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม

ลำดับ	สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน ห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.24	0.68	ปานกลาง
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.22	0.66	ปานกลาง
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.29	0.68	ปานกลาง
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.26	0.63	ปานกลาง
ภาพรวม		3.25	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.29$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.26$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.24$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.22$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม

ลำดับ	แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้าน ห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.00	0.75	มาก
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.05	0.72	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.16	0.51	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	4.48	0.50	มาก
ภาพรวม		4.17	0.62	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเขย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 4.48$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.16$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.00$)

4. ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเฮี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัยได้รวบรวม ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด มาทำการวิเคราะห์ สรุปได้ดังนี้ 1) ควรส่งเสริมให้ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการออกเสียงประชามติ 2) ควรส่งเสริมผู้นำหมู่บ้านให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การวางแผนงานพัฒนา การดำเนินงานพัฒนา ชุมชน และการประเมินผล ให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล นำมาใช้ในการทำงาน 3) ควรส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้าน ให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับผลประโยชน์ไม่ทั่วถึงของประชาชน และปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านต่างๆ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร และในการแก้ปัญหาควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม 4) ควรเปิดเผย ข้อมูลข่าวสาร โครงการ กิจกรรมพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือที่หน่วยงานรัฐมาดำเนินงาน ในพื้นที่หมู่บ้านห้วยทรายเหนือให้ประชาชนรับทราบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และเป็นการ เสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาระหว่างประชาชนและหน่วยงานของรัฐ 5) ควรส่งเสริมความรู้ ให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน เข้าใจถึงวิธีการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งในถังขยะ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้และควรให้ห้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมาทำการจัดเก็บการขยะในหมู่บ้านและรับซื้อขยะที่ประชนทำการคัด แยกไว้ 6) ควรเสริมสร้างความร่วมมือของคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ และประชาชน ในการอนุรักษ์อ่างเก็บน้ำห้วยทราย เพื่อเข้าใจถึงประโยชน์และคุณค่าของน้ำ การใช้ น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและร่วมกันดูแลรักษาโดยคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการ บริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยทราย จัดให้มีการประชุมและประชาสัมพันธ์ และ 7) ควรส่งเสริม อาชีพให้กับประชาชนในหมู่บ้าน โดยการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการประกอบอาชีพ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริม อบรมและให้ความรู้

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเฮี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการณ์มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเฮี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จากการศึกษาพบว่าสภาพการณ์มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรืออนุปริญญาเป็นส่วนมาก ส่วนที่ไม่ได้เรียนหนังสือยังมีบางส่วน และระดับการศึกษาปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรีน้อย ทำให้ประชาชนไม่เข้าใจถึงบทบาทของตนเองในการพัฒนาชุมชน และประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมต้องออกไปทำไร่ในพื้นป่าเขาไกลออกไปจากหมู่บ้านตามวิถีของชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งทำให้ยากต่อการมาประชุมร่วมกัน ทำให้ขาดการร่วมมือของประชาชน จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อย โดยเฉพาะการเข้าร่วมประชุม และการลงประชามติของหมู่บ้าน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ประชาชนยังขาดความรู้ในการติดตามและประเมินผล อาจด้วยประชาชนไม่เข้าใจในขั้นตอนการติดตามและประเมินผล และเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่ต้องทำการประเมิน ตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือของหน่วยงานรัฐด้วยกัน ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำโก สุวันนุ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน บ้านห้วยกองเมืองปากช่อง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัย พบว่า สภาพการณ์มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกิดจากประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน และประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถม มัธยม เป็นส่วนมาก ส่วนระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรียังมีน้อย จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการบริหารงาน และประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือและไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ที่ทางหน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น ส่วนในด้านการดำเนินการตรวจสอบ ประชาชนไม่มีอำนาจตัดสินใจและรายงานความผิดปกติเกี่ยวกับการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ต่อคณะกรรมการ เพราะประชาชนยังเกรงกลัวอิทธิพลของนักการเมืองในท้องถิ่น หรือผู้มีอำนาจในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่

2. ผลการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเฮี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จากการศึกษาพบว่าแนวทางการมี

ส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ประชาชนเลือกคือด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้เพราะว่าประชาชนมีการแสดงความคิดเห็นโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากโครงการที่หน่วยงานของรัฐมาดำเนินการในพื้นที่หมู่บ้านโดยตรง และประชาชนต้องการให้โครงการ กิจกรรมต่างๆ เกิดความต่อเนื่อง และมีความยั่งยืน จึงได้ให้ความสำคัญกับด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมากกว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และจากเหตุการณ์ที่ผ่านมาประชาชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือได้รวมตัวกันเรียกร้องให้หน่วยงานรัฐมาก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเข้าหมู่บ้าน มาเป็นระยะเวลานาน หน่วยงานของรัฐก็ไม่ได้ดำเนินการตามที่ตกลงไว้ ซึ่งเป็นผลมาจากข้อเสนอแลกเปลี่ยนทางการเมือง นับได้ว่าเป็นประสบการณ์ที่มีความทรงจำของประชาชนหมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ประชาชนหมู่บ้านห้วยทรายเหนือให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา รุ่งโยธิน (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประเมินผล มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ด้านรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเอี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จากการศึกษาพบว่า ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมผู้นำหมู่บ้านให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การกำหนดนโยบาย การวางแผนงานพัฒนา การดำเนินงานพัฒนาชุมชนและการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลนำมาใช้ในการทำงาน ควรส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาที่หน่วยงานของรัฐดำเนินงานในพื้นที่ให้ประชาชนรับทราบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน ควรเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและประชาชน ในการอนุรักษ์อ่างเก็บน้ำห้วยทราย เพื่อเข้าใจถึงประโยชน์และการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และควรส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในหมู่บ้านในการเพิ่มทักษะ และสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จากผลการวิจัยพบว่าข้อเสนอแนะ ควรกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของการพัฒนาในชุมชน ควรกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และควรมอบหมายให้ประชาชนในหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมสังเกตการณ์ และตรวจสอบการทำงานของเจ้าพนักงานนอกที่มาทำงานพัฒนาในชุมชน และจัดให้มีโครงการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ที่ประชาชนทุกคนได้มีโอกาสออกมาร่วมกันดำเนินงาน เช่น โครงการหน้าบ้านหน้ามอง โครงการประปาหมู่บ้าน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกที่ศึกษา 4 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมกับ หน่วยงานภาครัฐในการเสนอแนวทางการพัฒนาและออกเสียงประชามติ ควรส่งเสริมความรู้ให้ผู้นำหมู่บ้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการพัฒนาและนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการทำงาน ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ควรเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในการอนุรักษ์อ่างเก็บน้ำห้วยทราย และเสริมสร้างมาตรการในการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และควรส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในหมู่บ้านโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริมและให้ความรู้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปใช้ และควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน และควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่างๆของหมู่บ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

เอกสารอ้างอิง

- คำโก้ สุวันนุ. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยกองเมืองปากช่อง
แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.
- ไทยโพสต์. (2563). ช็อค! พิษณุโลกปิดหีบบัตรเลือกตั้งไม่ให้ชาวบ้านห้วยทรายเหนือประท้วงไม่ไป
ใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมู่บ้าน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2567, จาก:
<https://www.thaipost.net/main/detail/87469>.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์
ครั้งที่ 17). นนทบุรี : เอส.อาร์. การพิมพ์.
- นวพร กลมปั่น. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการไม่ไปเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน
จังหวัดของประชาชนบ้านห้วยทรายเหนือ ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัด
พิษณุโลก. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ :
จามจุรีโปรดักท์.
- ปัญญา เฉลียวชาติ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การ
บริหารส่วนตำบล นครสวรรค์ออก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วนิดา รุ่งโยธิน. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง
อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิษณุ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบล
ทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ห้วยทรายเหนือ, หมู่บ้าน. (2566). แผนพัฒนาชุมชน 3 ปี พ.ศ. 2566-2568 หมู่บ้านห้วยทราย
เหนือ. ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1981). *Rural development participation: concept and
measure for project design implementation and evaluation: rural
development committee center for international studies*. New York: Cornell
University Press.
- Krejcie, R. V. & Morgan. D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and Psychological Measuremen*, 30 (3), 607 – 610.

